

1. טלי וארי יהודים אשר נישאו כדמו"י ועל כן בד"ר קנה סמכות ייחודית לדון בגירושיהם.¹ בפני ארז עומדות שתי חלופות לתביעתו בגין משמורת ומזונות ילדיו שכן בנושאים אלה אין לבד"ר סמכות ייחודית אלא סמכות מקבילה לסמכותו של בהמ"ש. ראשית יוכל ארז להגיש תביעת גירושין לבד"ר ולכרוך אליה את סוגיית המשמורת ומזונות הילדים.² לשם כך על ארז לעמוד בתנאי הקדימות הכרונולוגית³ ובשלוש מבחני הכריכה: תביעת גירושין כנה, כריכה מפורשת כדן וכריכה כנה.⁴ ראוי לציין כי סוגיית המשמורת כרוכה מעצם "טיבה וטבעה" לתביעת הגירושין ואין צורך שתיכרך במפורש לתביעה ותעמוד במבחני הכריכה לעיל לשם דיון הסוגיה בבד"ר. זאת כאמור באם ארז אכן יגיש את תביעת הגירושין לבד"ר לפני שתוגש תביעת משמורת לבהמ"ש. על ארז לזכור כי תביעת המשמורת אינה כוללת תביעה ביחס לחינוך הילדים ובאם ארז חושש מחינוך ילדיו בעקבות אורח חייה של אימם- עליו לכרוכה באופן מפורש לתביעת הגירושין.⁵ נראה כי למרות הגדרתו המרחיבה של ס' 3 לחוק שיפוט ביה"ד הרבניים המאפשר כריכת מזונות ילדים, הפסיקה צמצמה בפועל את סמכות השיפוט המקבילה של בד"ר מכוח תביעה נכרכת⁶ והחלכה המקובלת שוללת את אפשרות כריכת הסוגיה לתביעת הגירושין. צמצום זה נובע מהחשש שכריכת מזונות הילדים תהווה כלי מיקוח בסכסוך ההורים וכך תפגע בטובת הילדים אשר אינם צד לדיון. אציין כי התקיימות חריג הסכמת "כל הנוגעים בדבר" הדורש את הסכמת ארז, טלי ואפטרופסם של הילדים, יאפשר את הדיון בסוגיה בבד"ר.⁷ באם יחליט ארז להפנות תביעתו לבד"ר יוכל לטעון כי הלכה זו שונתה ע"י הש' הנדל אשר קבע כי ניתן לכרוך מזונות ילדים בתביעת גירושין ועצם הכריכה מונעת מבהמ"ש לדון בתביעה המקבילה בעניין זה בטרם בד"ר בירר את הסוגיה לתומה.⁸ מנגד ניתן לטעון כי נשיא בהמ"ש העליון גרוניס, קבע כי הלכת שרגאי לא שונתה ע"י הש' הנדל ועדיין עומדת על כנה ועל כן סוגיית מזונות הילדים תידון בבהמ"ש. באם תידון הסוגיה בבד"ר, דרך הילדים לבהמ"ש אינה חסומה וכל אחד מהוריהם, בתור אפטרופסם הטבעי יוכל להגיש בשמם תביעה בדן.⁹ לחלופין יוכל ארז להגיש תביעת משמורת ומזונות ילדים לבהמ"ש כאשר סוגיית חינוך הילדים נגזרת אחר סוגיית המשמורת, שלא כמו בעת הדיון במשמורת בבד"ר.¹⁰ נראה כי הערכאה אליה יבקש ארז לפנות לא תשפיע על הדין המהותי לפיו ידונו ענייניו שכן סוגיית המשמורת, תידון בשתי הערכאות לפי הדין האזרחי¹¹ בעוד סוגיית מזונות הילדים תידון לפי דיני ההלכה היהודית; סוגיית המשמורת- עיקרון העל המנחה בקביעת משמורת ילדים והסדרי ראייה הוא טובת הילד.¹² המהווה עיקרון עצמאי בודד אשר אין לצידו שיקולים עצמאיים אחרים.¹³ זהו מונח רחב ועמום אשר מקבל משמעות בהתאם לנסיבות המקרה ויש לבחון בהתבסס על התשתית העובדתית שבדן וכל התרחישים והנוזקים האפשריים שעשויים להיגרם לקטינים.¹⁴ ע"פ עיקרון זה, על הערכאה לבחון את האפשרויות ועדיפותן היחסית ולבחור "ברע במיעוט" תוך דאגה כי תשמר בריאותו וכי יסופקו צרכיו הנפשיים, הגופניים והחומריים של הילד.¹⁵ על כן יוכל לטעון ארז כי טובת ילדיו עימו שכן הוא מטפלם העיקרי אשר דואג לסיפוק צרכיהם, בעוד טלי נעדרת רבות מן הבית בשל נסיעותיה המרובות לחו"ל ועבודתה התובענית, ולכן תתקשה בסיפוק צרכים אלה ובכך תפגע טובת הילדים ואף חוות דעת מומחים, אשר מהווה המקור העיקרי לקביעת טובת הילד, תעיד על כך.¹⁶ ארז יוכל להסתמך על דו"ח וועדת שנט (להלן: דו"ח שניט) אשר ממליץ כי כחלק מעיקרון טובת הילד יש לקבוע פרמטר הבוחן מי היה מטפלם העיקרי של הילדים לפני הפרדה וקובע כי טובתם עם ההורה אשר התמסר והשקיע בטיפולם ולכן הוא המשמורן המועדף.¹⁷ ארז יוסיף כי אורח חייה של טלי מוביל לפגיעה בקשרן הרגשי של בעותיה עימה ואף למריבות מרובות אשר מערערות את בריאותן הנפשית ונתינת משמורת לטלי רק תחריף את מצבן. ארז יציין כי בגידתה של טלי צריכה להוות שיקול משמעותי בעת בחינת טובת הילדים שכן הדבר מעיד על התנהגותה ואופייה הבלתי-מוסריים אך מנגד ניתן לטעון כי בגידתה בלבד לא יכול שתהווה טיעון יחיד לקביעת טובת הילדים¹⁸ ואין הדבר מעיד על מסוגלות ההורית. לאור וועדת רטלוי, ארז יטען כי יש לשמוע את רצונותיהן של בעותיו לגבי זהות ההורה המשמורן שכן גילן וכשרותן מאפשרים הדבר ועצם יחסיהן הקשים עם אימם עשויים להטות את הכף לטובתו.¹⁹ ראוי לציין כי רצון הבנות יהווה נתון מסייע בלבד שכן אינו בהכרח משקף את טובתן האובייקטיבית ולא הוא שיכריע את סוגיית המשמורת לבדו.²⁰ נראה כי באם תקבל הערכאה הרלוונטית את טענותיו ביחס לטובת הילדים, תחולו רק לגבי שירה ונועה שכן התאומים בני ה-5 חוסים תחת "חזקת הגיל הרך" אשר קובעת כי ילדים עד גיל 6 יהיה תחת משמורת אימם אם לא קיימות נסיבות מיוחדות להורות אחרת.²¹ גילם הצעיר של התאומים עלול לפגוע בתביעתו למשמורת עליהם אך ארז יוכל לטעון כי זוהי חזקה הניתנת לסתירה ולאור הדיון בטובת ילדיו לעיל, אליו מצטרף רציונל הותרת האחים יחדיו, תחת הסדר משמורת זהה, מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את קביעתו כהורה המשמורן. ארז ייטען לפי דו"ח שניט כי אין זה ראוי לקבוע חזקה אפריורית הקובעת את זהות ההורה המשמורן ויש לבטל החזקה, כפי שבוטלה במדינות רבות בעולם, משום מציאות ימינו בה לוקחים אבות חלק משמעותי בגידול ילדיהם²² ואף לשם הגשמת עיקרון טובת הילד.²³ באם טענתו לגבי ביטול החזקה לא תתקבל למרות היותה לא-שוויונית ועל כן לא-חוקתית, יוכל לטעון ארז לעמדתה של דפנה הקר אשר קוראת להותרת החזקה אך תומכת במתן משמורת להורה שהיה מטפלם של הילדים לפני הפרדה.²⁴ מנגד ניתן לטעון לפי דו"ח שניט, כי מעמדו של עיקרון טובת הילד שנוי במחלוקת ואין כולם רואים בו עיקרון-על אלא כשיקול מרכזי אשר יש לבחון לצד שיקולים נוספים כמו אינטרס ההורה. גם לפי דעת מיעוט זו, יוכל לטעון ארז כי בשל היותו המטפל העיקרי, הקרבת הקריירה שלו עבור ביתו וילדיו וקשרו

6. 20
 1. 10
 2. 10
 3. 10
 4. 10
 5. 10
 6. 10
 7. 10
 8. 10
 9. 10
 10. 10
 11. 10
 12. 10
 13. 10
 14. 10
 15. 10
 16. 10
 17. 10
 18. 10
 19. 10
 20. 10
 21. 10
 22. 10
 23. 10
 24. 10
 25. 10
 26. 10
 27. 10
 28. 10
 29. 10
 30. 10
 31. 10
 32. 10
 33. 10
 34. 10
 35. 10
 36. 10
 37. 10
 38. 10
 39. 10
 40. 10
 41. 10
 42. 10
 43. 10
 44. 10
 45. 10
 46. 10
 47. 10
 48. 10
 49. 10
 50. 10
 51. 10
 52. 10
 53. 10
 54. 10
 55. 10
 56. 10
 57. 10
 58. 10
 59. 10
 60. 10
 61. 10
 62. 10
 63. 10
 64. 10
 65. 10
 66. 10
 67. 10
 68. 10
 69. 10
 70. 10
 71. 10
 72. 10
 73. 10
 74. 10
 75. 10
 76. 10
 77. 10
 78. 10
 79. 10
 80. 10
 81. 10
 82. 10
 83. 10
 84. 10
 85. 10
 86. 10
 87. 10
 88. 10
 89. 10
 90. 10
 91. 10
 92. 10
 93. 10
 94. 10
 95. 10
 96. 10
 97. 10
 98. 10
 99. 10
 100. 10

הבריא והאוהב עימם, יש להעדיף את האינטרס החורי שלו, על זה של טלי וגם על זה של ילדיו, באם ייקבע כי טובתם עם אימם וזה בשל כך שייחרב עולמו באם יילקחו ממנו ויותר חסר כל ייעוד.²⁵ ראוי לציין כי באם העניין דיון בבד"ר ייתכן כי טענותיו של ארז יידחו על סמך ההנחה ההלכתית כי טובת ילדים מתחת לגיל 6 ובנות לאורך כל חייהן- עם אימם, אך קביעה על סמך הנחה זו בלבד תהווה הפרה של חוק הכשרות ועיקרון טובת הילד כעיקרון-על בעת קביעת משמורת,²⁶ החל גם בבד"ר,²⁷ ומתן החלטה מבלי התייחסות אליו כמוה כחריגה מסמכות אשר תצדיק את התערבותו של בג"צ.²⁸ באם תדחה בקשתו למשמורת מלאה, מה שאינו סבורה שיקרה, יוכל לבקש ארז הסדר משמורת משותפת, למרות שאינו מתקיים כדבר שבשגרה בישראל, באם יוכח כי לשני ההורים מסוגלות הורית דומה, מעורבתם בחיי ילדיהם רבה ובאם ילדיהם יבטאו שרואים בשני ההורים הדמויות הפסיכולוגיות שלהם.²⁹ לשיקולים אלה תצורף סמיכות מגורי ההורים אשר תקל על ההסדר המשותף אך ידרש קיומו של קשר תקין בין שני ההורים לבין עצמם ואף לילדיהם, אשר ייתכן ואינו מתקיים בדן בשל סירובה העיקש של טלי לגשת לייעוץ זוגי, רומנה וקשרה הרעוע עם בנותיה;³⁰ **סוגיית מזונות הילדים**- לפי הדין העברי, החל בעניין מזונות ילדים, החובה לשאת בצרכיהם הכרחיים של קטינים חלה כולה על האב ולא על האם.³¹ בשל היותם **"קטני קטנים"** יחוייב ארז לשאת בצרכיהם ההכרחיים של תאומיו בני ה-5 באופן מוחלט, ואין חשיבות ליכולותיו הכלכליות המועטות, למצבה הכלכלי האמיד של טלי,³² או להחלטתה לקחת על עצמה את פרנסת הקטינים.³³ ארז ייטען כי ניתן לרכך את מוחלטות החיוב משום שלאחר פסיקת המזונות, לא יותרו לו משאבים מספקים לצרכיו וזאת על ע"י איזון הכנסות המשפחה מכלל המקורות האפשריים³⁴ וחיובה של טלי מכוח דיני היושר בשל אמידותה.³⁵ מנגד ניתן לטעון כי זוהי אינה פרקטיקה מקובלת כלל, אשר בוודאות לא תתקבל בבד"ר באם יפנה לערכאה זו, וכי שני החיובי המזונות צריך להתבצע בחקיקה ראשית ולא ע"י ערכאות נמוכות הסטות מהלכת בהמ"ש העליון.³⁶ בשל תקנת אושא ותקנת תשי"ד אשר השוותה את החיוב ב"קטנים" עד גיל 15 לחיוב ב"קטני קטנים", נראה כי יחוייב ארז במזונותיה ההכרחיים של שירה, בת ה-10, באופן עצמאי ומוחלט מבלי התחשבות במצב הכלכלי שלו או של טלי ויוחל הדיון לעיל.³⁷ מנגד יוכל לטעון ארז כי החיוב ב"קטנים" נסמך על תקנת אושא המכוונת לדין צדקה ועל כן יש להתחשב במקורות כספיים חלופיים העומדים לרשות הילדים ולברר את יכולת האם המחויבת אף היא מדיני צדקה להשתתף בנטל, גם לגבי צרכיה ההכרחיים של שירה³⁸ אך אין זו ההלכה המקובלת.³⁹ ראוי לציין כי חובת ההורים לזון את ילדיהם אינה מסתפקת במילוי צרכיהם ההכרחיים בלבד וכי יש לקבוע שיעור מזונות אשר יאפשר לילדים לחיות באותה רמת החיים לה הורגלו וזה מכוח דין צדקה.⁴⁰ מזונות לא-הכרחיים אלה, ניתן לכפות באופן שוויוני על שני ההורים בהתאם לסולתם הכלכלית ועל כן מגמת בהמ"ש לטשטוש ההבחנה בין מזונות הכרחיים ללא-הכרחיים, במטרה לייצר שוויון בנטל בין ההורים, תסייע לארז שכן יחוייב בגינם בהתאם להכנסותיו הנמוכות ועל כן ייתכן וטלי תאלץ לשאת בנטל כלכלי רב יותר ואף בכולו נוכח אמידותה.⁴¹ מזונותיה ההכרחיים ואף אלה שמעבר לכך של נועה, בת ה-16, יחוייבו מכוח דין צדקה ועל כן יחוייבו שני ההורים באופן המשקף את יכולתם הכלכלית ויוטלו על ארז באם "אמיד" ובכדי לספק את מחסורה של ביתו הנצרכת ולאפשר לה את רמת החיים אליה הורגלה.⁴² ארז יוכל לטעון להחלטת סי' 3א' לחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות)⁴³ כמקור להטלת מזונות שוויוניים על שני הורים על סמך הטענה כי ראוי להחיל חוק זה גם על בעלי דין אישי ולחלופין על נשים יהודיות שכן אינן חייבות במזונות מכוח דין האישי⁴⁴ ויסביר כי החלת החוק המצומצמת הנהוגה כיום אינה משרתת את מטרתו ואת מילותיו.⁴⁵ נראה כי רבים מסכימים עם רעיון השוויון שמאחורי טענותיו של ארז והדבר אף עולה ממסקנות דו"ח הוועדה לבחינת נושא מזונות הילדים בישראל אשר קורא לנשיאה משותפת וזהה של האם והאב באחריות הטיפולית והכלכלית של ילדיהם,⁴⁶ אך על הדבר להשתקף בפירוש בחקיקה ובפסיקת בהמ"ש העליון וסי' 3א' לחוק המזונות אינו מהווה בדן מקור ראוי להחלת עיקרון זה.⁴⁷ ארז ייטען כי ניתן לראות את מגמת "המזונות השוויוניים" בבהמ"ש לענייני משפחה לאור הפסיקה כי בעת קביעת היקף חיוב המזונות ברמת צרכיהם ההכרחיים של "קטנים" ואף "קטני קטנים" נלקחת בחשבון יכולתה הכלכלית של האם והיא משליכה על המזונות אותם ייצטרך לשלם האב.⁴⁸ קביעת ארז כהורה המשמורן ולחלופין קביעת הסדר משמורת משותפת, אומנם לא יאפשרו לארז לבקש פטור מחובתו המהותית לתשלום המזונות וזאת למרות הכנסותיה הגבוהות של טלי, אך נראה כי לאור הפסיקה יושפע היקף חבותו⁴⁹ וחיובו בתשלום מזונות למרות הסדר זה והכנסותיו הנמוכות לוקה בחוסר תוו"ל וחוסר הגיונות.⁵⁰ על כן יוכל לבקש ארז את הפחתת חבותו בשל פער ההכנסות המשמעותי ומשום שנושא באופן ישיר בהוצאות ילדיו בשל הסדר המשמורת,⁵¹ זאת כל עוד לא נפגעת טובת הילדים. הפחתה זו לא תביא כאמור לביטול חבותו ועל ארז יהיה לשאת במימון צורכיהם ההכרחיים של ילדיו בגין פרק הזמן בו שוהים הילדים עם אימם.⁵² נוסחת השופט שוחט עשויה לסייע לארז בחישוב היקף חבותו ובאם צרכיהם הלא-הכרחיים של ילדיו עולים על אלה ההכרחיים, הכנסותיה הגבוהות של טלי עשויות להביא לכך כי ארז לא יחוייב כלל במזונות בגין פרק הזמן בו שוהים ילדיו אצל אימם ואף יהיה זכאי לקבל כספים מטלי.⁵³ מנגד ניתן לטעון כי חובת האב לשאת במזונות ילדיו הינה חובה אבסולוטית שאינה מותירה לאב לבחור את אופן קיומה וכי לא ייתכן שהפחתת תשלום המזונות תהווה תמריץ לבקשת משמורת מלאה או משותפת.⁵⁴ נראה כי לפי ההלכה המקובלת,

הסדר המשמורת לא יוביל להפחתה בתשלומיו של ארו בגין מדור הילדים עם אימם שכן אינו משתנה בעקבות ההסדר אך הפחתה מסוג זה כן נפסקה בעבר לכן יוכל ארו לנסות ולבסס טענה זו.⁵⁵

2. בד"ר נתן תוקף של פסי"ד להסכם הגירושין עליו חתמו טלי וארו, בו נקבע הסדר המשמורת בנוגע לילדיהם. בשל החלטתה של טלי להעתיק את מקום מגוריה לקריית שמונה, ייטען ארו כי למרות פרק הזמן הקצר שעבר מאז חתימת ההסכם, חל שינוי נסיבות מהותי המשפיע על טובת ילדיו ולכן יש לדון מחדש בהסדר המשמורת הקבוע בהסכם.⁵⁶ ארו יוכל לטעון לסמכותו של בד"ר לדון בעניין המשמורת. נראה כי אין זו סמכות ראשונית-מקורית הנתונה מכוח הגשת תביעת גירושין וכריכת המשמורת שכן התביעה תוגש לאחר מתן הגט.⁵⁷ באם הסכימה טלי לדיון בעניין בבד"ר, יוכל לטעון ארו לסמכותו מכוח הסכמת הצדדים אך ילדי הזוג לא יהיו כבולים לתוכן ההסכם ולערכאה שיפוטית זו ויכולו להביא את עניינם לדיון בבהמ"ש באמצעות אפוטרופסם.⁵⁸ נראה כי תוכן ההסכם הגירושין של טלי וארו עשוי לחייב את ילדיהם באם בנוסף לחתימתם, חתמו על ההסכם בשמם של הילדים, בתור אפוטרופסיהם הטבעיים. בדומה, הסכמת הילדים אף נצרכת לשם מתן סמכות שיפוט לבד"ר על מנת לכבולם לערכאה. נראה כי גם באם מהווים הילדים צד להסכם הגירושין ולבחירת הערכאה, לא יהיו הילדים כבולים להחלטות אלה בשל החשש כי במסגרת מאבק הגירושין עיקר מעייניהם של החורים נתון לסידור ענייניהם האישיים, והם עלולים שלא להקפיד במידה מספקת על הבטחת האינטרסים של ילדיהם ועל טובתם.⁵⁹ על כן הסכם הגירושין יחייב את ילדי הזוג רק כאשר ברמה הדיונית עניינם נבחן לגופו כעניין עצמאי ונפרד מיתר סוגיות הגירושין, וברמה המהותית ההסכם משרת את טובת הילדים.⁶⁰ ראוי לציין כי הלכה זו נקבעה ביחס למזונות ילדים אך אין סיבה שלא להחילה על עניין המשמורת.⁶¹ ארו יוכל לנסות לטעון לסמכותו הנמשכת של בד"ר אשר נרכשה מכוח כריכת עניין המשמורת לתביעת הגירושין. ראוי לציין כי השאלה האם יש לכרוך את סוגיית מגורי הילדים לתביעת הגירושין באופן מפורש בכדי שבד"ר ייקנה סמכות נמשכת נותרה בצ"ע, אך לדעתי היא אינה רלוונטית בדן שכן המעבר לקריית שמונה וההחמרה ביחסי טלי וילדיה מהווים שינוי נסיבות מהותי.⁶² נראה כי למרות למרות שינוי הנסיבות המהותי, בד"ר לא רכש סמכות נמשכת לדון בעניין משמורת הילדים שכן לא "דן ופסק" בעניינם באופן פרטי ולא התנהל דיון מהותי בטובת הילדים טרם אישור הסכם הגירושין.⁶³ לאור הדיון לעיל, נראה כי מוטב לארו להפנות את תביעתו לבהמ"ש, אם בשמו ואם בשם ילדיו בתור אפוטרופסם הטבעי. ס' 15 לחוק הכשרות והאפוטרופסות קובע שהורה, כחלק מתפקידו כאפוטרופס, רשאי לקבוע את מקום מגורי ילדיו הקטינים ובאם החורים לא הגיעו להסכמה רשאי ביהמ"ש להכריע בדבר לפי עיקרון טובת הילד.⁶⁴ על כן עיקרון זה יהווה עיקרון-העל המנחה בבחינת שינוי הסדר המשמורת ומעבר הדירה. ארו ייטען כי יש לבחון האם לילדיו יש צורך במעבר והאם הוא יטיב עימם יותר מאשר יזיק להם וידגיש כי המעבר נובע אך ורק מרצונה של אימם לפתח את הקריירה שלה ועל כן יש לקבוע כהורה המשמורן.⁶⁵ טלי תטען כי אין שום צורך להראות את צידוק מעבר הדירה ויש לבחון את טובת הילדים מבלי לסטות לעבר בחינת התנהגותה,⁶⁶ ומשום שעד כה היוותה ההורה הדומיננטית, יש להגשים את עיקרון ההמשכיות ולהותיר את הילדים עימה.⁶⁷ טלי תטען כי יש לבחון את מעבר הדירה בשני מעגלים; ראשית יש להעריך את יכולת הילדים להתמודד עם המעבר ומשום גילם הצעיר יוכלו להסתגל בקלות למגורים בקריית שמונה שכן טרם גיבשו את סביבתם החברתית.⁶⁸ ארו ייטען מנגד טענה זו אולי תקפה כלפי התאומים אך עבור בנותיו הגדולות מדובר במעבר טראומטי אשר יתלוש אותן מסביבתן ומציאותן; שנית יש לבחון האם למרות המעבר נראה כי ימשיך להתקיים קשר בין ההורה שאינו משמורן לילדיו. ארו ייטען כי המרחק הרב ייקשה על הסדר משמורת ושמירת קשר ההדוק עם ילדיו, בעוד טלי תיטען כי קשרה עם בנותיה יחדול מלהתקיים באם ארו יקבע כמשמורן שכן מצבו רעוע גם ככה והריחוק מהן יחמיר את המצב עוד יותר.⁶⁹ מנגד ניתן לטעון כי לא ניתן לבסס המלצה לקביעת משמורת על החשש מניתוק הילדים עם אחד מהוריהם שכן קביעת הסדר הפוך ייתכן ויגרום לניתוק כלפי ההורה השני.⁷⁰ טלי תדגיש את תחולת חזקת הגיל הרך על התאומים לאור הדיון לעיל, ואת החשיבות בקביעת הסדר משמורת זהה לכלל הילדים בכדי לא להפרידם על מנת להגשים את טובתם. ארו ייטען כי ניכר מהתנהגותה של טלי כי אינה שוקלת את טובת ילדיה בהחלטה בדבר מעבר הדירה ומרוכזת רק בטובתה ולכן ממילא אין טובתם עימה ויש להעניק לו המשמורת.⁷¹ בנוסף לשינוי המשמורת יוכל ארו לתקוף את מעבר הדירה עצמו ולמנועו ע"י קבלת צו בהמ"ש. טלי תטען כי כפיית הישארותה במרכז פוגעת בחופש התנועה שלה ותיצור נטל ומעמסה רגשיים אשר ישפיעו על תפקודה ומסוגלותה ההורית ולכן גם על טובת גם על ילדיה. טלי אף תדגיש כי בעקבות מניעת המעבר ירגישו ילדיה כי מונעים את התפתחות אימם, מה שיכול לייצר רגשות אשם ומשברים פסיכולוגיים בקרבם.⁷² וכי יש לבחון את טובת הילדים לאור המכלול המשפחתי והשפעת ההכרעה על החורים.⁷³ מנגד ייטען ארו כי אומנם שלילת רצונה של טלי להעתיק את מקום מגוריה הינה בעייתית, אך מעליה, עומד עיקרון טובת הילד הבא לידי ביטוי ביכולת אובייקטיבית וסובייקטיבית לשמירת הקשר בינו לבין לילדיו ובאם יאושר המעבר המרוחק, קשר זה ייפגע עד מאוד.⁷⁴

- 1 סי' 1 לחוק שיפוט בתי דין הרבניים (נישואין וגירושין), התשי"ג-1953.
- 2 סי' 3 לחוק.
- 3 סי' 25(ב) לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995.
- 4 בג"צ 5679/03 פלוני נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 9.5.2005).
- 5 בג"צ 181/68 פלורסהיים נ' ביה"ד הרבני האזורי בחיפה, פ"ד כב(2) 723 (1968).
- 6 פתח שיעמן דיני המשפחה בישראל חלק א' 51-50 (מהדורה שנייה, התשנ"ה).
- 7 בר"ע 120/69 שרגאי נ' שרגאי, פ"ד כג(2) 171, 176-177 (1969).
- 8 בג"צ 5933/14 פלוגית נ' פלוגי, 3 (פורסם בנבו, 11.9.2014).
- 9 בג"צ 10109/02 כץ נ' כץ, פ"ד נז(2) 880, 875 (2003).
- 10 בג"צ 5507/95 אמיר נ' ביה"ד הרבני האזורי בחיפה, פ"ד נז(3) 321 (1996).
- 11 סי' 9 לחוק הכשרות והאפטרופסות, התשכ"ב-1962. (להלן: חוק הכשרות).
- 12 סי' 25 לחוק הכשרות.
- 13 בע"מ 10060/07 פלוגית נ' פלוגי, 16 (פורסם בנבו, 02.10.2008).
- 14 שם, בעמ' 18.
- 15 בג"צ 5227/97 דויד נ' ביה"ד הרבני הגדול, פ"ד נה(1) 443, 460 (1998).
- 16 בע"מ 10060/07, לעיל ה"ש 12, בעמ' 18.
- 17 הוועדה הציבורית לבחינת ההיבטים המשפטיים של האחריות ההורית בגירושין דו"ח הוועדה 35 (2007). (להלן: דו"ח שניט).
- 18 בג"צ 7/83 ביארס נ' ביה"ד הרבני האזורי בחיפה, פ"ד לח(1) 673, 685 (1984).
- 19 בע"מ 27/06 פלוגי נ' פלוגית, 20 (פורסם בנבו, 01.05.2006).
- 20 שם.
- 21 סי' 25 לחוק הכשרות; רע"א 4575/00 פלוגית נ' אלמוני, פ"ד נה(2) 321, 331 (2001).
- 22 דו"ח שניט, לעיל ה"ש 16, בעמ' 18.
- 23 שם, בעמ' 5-4.
- 24 שם, בעמ' 49.
- 25 שם, בעמ' 25, 57.
- 26 בג"צ 128/72 נאצר נ' ביה"ד הגדול לערעורים, פ"ד כו(2) 403, 407 (1972).
- 27 ביארס, לעיל ה"ש 17, בעמ' 683.
- 28 שם, בעמ' 682.
- 29 תמ"ש 30541/04 (משפחה ת"א) פלוגי נ' אלמונית, 4 (פורסם בנבו, 24.01.2007).
- 30 שם, בעמ' 9.
- 31 תמ"ש (משפחה י-ם) 1886/04 א.ל. נ' פ.ל., 4 (פורסם בנבו, 08.08.2006).
- 32 עמ"ש (מחוזי ת"א) 1180-05-14 א.א. נ' מ.א., 2 (פורסם בנבו, 26.03.2015).
- 33 שם.
- 34 שם, בעמ' 5-4.
- 35 תמ"ש 1886/04, לעיל ה"ש 31, בעמ' 28.
- 36 עמ"ש (מחוזי חיפה) 54256-09-14 א.ב. נ' ב.ב., 12 (פורסם בנבו, 08.02.2015).
- 37 שם, בעמ' 5.
- 38 שם.
- 39 ע"א 591/81 פורטוגז נ' פורטוגז, פ"ד לו(3) 449 (1982).
- 40 שם, בעמ' 457.
- 41 תמ"ש 1886/04, לעיל ה"ש 30, בעמ' 10.
- 42 עמ"ש (מחוזי לוד) 25027-02-14 פלוגים נ' פלוגית, 5 (פורסם בנבו, 04.01.2015).
- 43 סי' 3 לחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות), התשי"ט-1959.
- 44 מנשה שאווה הדין האישי בישראל 208 (התשס"א).
- 45 פורטוגז, לעיל ה"ש 37, דעתם של השופטים שמגר וכך, בעמ' 463-465.
- 46 הוועדה לבחינת נושא מזונות הילדים בישראל דו"ח הוועדה (2012).
- 47 תמ"ש (משפחה ת"א) 50770/03 ב.י. נ' כ.א., 5-4 (פורסם בנבו, 06.11.2005).
- 48 שם, בעמ' 24.
- 49 תמ"ש 16785-09-12 ס.ר. נ' ד.ר., 6 (פורסם בנבו, 11.12.2013).
- 50 שם, בעמ' 12.
- 51 עמ"ש 54256-09-14, לעיל ה"ש 34, בעמ' 7.
- 52 עמ"ש 1180-05-14, לעיל ה"ש 31, בעמ' 19.
- 53 שם, בעמ' 23.
- 54 שם, בעמ' 37.
- 55 עמ"ש 25027-02-14, לעיל ה"ש 41, בעמ' 7.
- 56 ביארס, לעיל ה"ש 17, בעמ' 683.
- 57 בג"צ 2898/03 פלוגית נ' ביה"ד הרבני הגדול, פ"ד נח(2) 559, 550 (2004).
- 58 שם, בעמ' 562, 559; כץ, לעיל ה"ש 9, בעמ' 880.
- 59 בג"צ 2898/03, לעיל ה"ש 56, בעמ' 563.
- 60 שם.
- 61 שם, בעמ' 564-563.
- 62 שם, בעמ' 560.
- 63 שם.
- 64 סי' 15 לחוק הכשרות.
- 65 ע"מ (מחוזי י"ש) 119/08 פלוגי נ' פלוגית, 7 (פורסם בנבו, 13.08.2008).
- 66 שם, בעמ' 8.
- 67 שם, בעמ' 18.
- 68 שם, בעמ' 9-10.
- 69 שם, בעמ' 9.
- 70 שם, בעמ' 11.
- 71 שם, בעמ' 17.
- 72 שם.
- 73 בע"מ 27/06 פלוגי נ' פלוגית, 23 (פורסם בנבו, 01.05.2006).
- 74 ע"מ 119/08, לעיל ה"ש 64, בעמ' 20.

200226660

טבלת ניקוד: עבודה שניה – משמורת ומזונות

שאלה	נקודות לפתרון	ניקוד	ניקוד בפועל	הערות
שאלה א		70	65	
	דיון בשאלת הסמכות: משמורת: דיון בחלופות השונות: (1) תביעת גירושים ומשמורת כרוכה מעצם טיבה וטבעה; (2) הגשת תביעה לבימ"ש לא ניתן לכרוך תביעת מזונות בביד"ר והתביעה תוגש בבימ"ש	6	6	
	דיון בתחולת חזקת הגיל הרך (ס' 25 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות)	3	3	
	העדר תחולת חזקת הגיל הרך לגבי שירה ונועה והעקרון המנחה הוא טובת הילד + יישום התייחסות לשיקול של אי הפרדת אחים	5	4	דיון אק?
	דיון באפשרות של קביעת משמורת משותפת + יישום השלכות המלצת ועדת שניט לענייננו	5	5	
	תביעת מזונות – תחולת הדין האישי (ס' 3(א) לחוק המזונות)	2	6	
	תאומים – צרכים הכרחיים: חובה אבסולוטית על האב; מעבר לצרכים הכרחיים – מדין צדקה על האב ואם	6	6	
	נועה – מעבר לגיל 15 – מזונות מדין צדקה על האב והאם	4	4	
	שירה – התייחסות לתקנות הרבנות הראשית משנת תש"ד ואבחנה בין צרכים הכרחיים לצרכים שאינם הכרחיים	6	6	
	החלת עקרון שוויון על דיני המזונות (פרשנות מצמצמת למונח צרכים הכרחיים)	5	5	
	התייחסות למגמות נוספות בפסיקה (הפחתה של 25% חבות האב במזונות במקרה של משמורת משותפת; עמדת הש' שוחט בעמ"ש 1180-05-14, והתייחסות לפערים בהכנסות ההורים + יישום לענייננו: פערים גדולים בהכנסות הפנויות בין האב לאם, יכולה להוביל למצב בו האם תשלם לאב עבור הצרכים מעבר להכרחיים גם לתקופה בה שוהים הקטינים אצל האב; התייחסות לעמדת מיעוט של השופטת שבח לפיה אין לאפשר מצב בו האם תשלם לאב עבור צרכים שמעבר להכרחיים אלא לכל היותר לפטור את האב מחבות תשלום עבור צרכים מעבר להכרחיים	12	9	אין להחיל את ר.ג. (א.ג.ה.)
שאלה ב		30	31	
	דיון בקיומה של סמכות נמשכת (התייחסות לחריג "דן ופסק", שינוי נסיבות)	10	10	
	החלת העקרונות שנקבעו בפסיקה בהקשר של הגירה לחו"ל גם על מקרה של מעבר מקום מגורים בתוך המדינה	2	1	אין להחיל את ר.ג. (א.ג.ה.)
	זכות ההורה המשמורן לעבור מקום לעבור מקום מגורים מכוח חופש התנועה והחופש לקבוע את מקום מגוריו ואת מהלך חייו	4	4	
	שאלת צידוק ההגירה אינה רלבנטית להכרעה בסוגית משמורת (רע"א 4575/00)	4	4	
	בחירת שינוי משמורת לאור עקרון טבת הילד (היכולת של הקטין לבצע את המעבר, ניתוק מהסביבה, יכולת הסתגלות הקטין, גיל הקטין, מידת הפגיעה ביחסים בין הקטין לבין ההורה שאינו משמורן, מסוגלות הורית) + יישום	10	10	
	האם ראוי לשקול במסגרת שיקולי טובת הילד את הצידוק לעצם המעבר	בנוס	2	
סה"כ		100	96	